

[Ernst Christiansen.]

som det er naturligt, når det er den afdødes eller de efterlevendes ønske, medvirker også ved denne form for bisættelse. Jeg tror altså ikke, at paragraffen betyder det ringeste i praksis, og derfor er der vel ikke nogen grund til at ændre den, men jeg har dog villet pege på, også overfor den højttærede justitsminister, at en af kirkens ledende mænd egentlig finder paragraffen forældet. Jeg nærer imidlertid ikke noget ønske om at få den ændret.

Jeg vil gerne have lov til på mit partis vegne at anbefale dette forslag som helhed til velvillig behandling og gennemførelse. Det vil være rigtigt at sende det i et udvalg — jeg ved, at der fra forskellig side er ønske i så henseende —, og dér kan der måske være grund til at forhandle om visse ændringer, men i det store og hele forekommer dette lovforslag mig særdeles rimeligt og særdeles praktisk, og jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale det.

H. C. Andersen: Da vi sidst, jeg tror det var i 1931, behandlede forslag til lov om ligbrænding, havde landstingets udvalg lejlighed til at besøge to krematorier her i byen. Vi så på det ene af disse krematorier resultatet af en fuldbragt ligbrænding, hvor det menneskelige skelet tegnede sig rent og pænt i den hvide aske, som ved berøring faldt sammen som støv; det var resterne af det jordiske hylster. Et af udvalgets medlemmer udbrød ved synet af dette: sådan skal det være, sådan bør det være. Den uhygge, som bemægtiger sig en ved tanken om selve forrådnelsesprocessen, er hermed forsvundet. Vedkommende havde altså taget sit standpunkt, og man måtte synes med ham, at han havde taget det rigtige standpunkt. Umiddelbart derefter så vi en brænding, eller så meget af den, som man nu kan se. Jeg stod, kan jeg huske, ved siden af en meget kendt borgmester her i København, som nu ikke er mere, og ved dette syn udbrød han: ja, jeg vil nu hvile under Vorherres grønsvær og lade jorden, hvorfra jeg er taget, udføre sin gerning, og så forøvrigt lade vindens viften i løvet være afskedssangen over mig. Denne mand havde også taget sit standpunkt, og man kunne fristes til at sige, at også han havde ret.

Jeg siger dette, for der ligger deri, at man kan ikke diskutere om selve problemet ligbrænding eller jordfæstelse; i det hele taget får man jo aldrig noget ud af en diskussion i en sådan følelsessag. Lovforslaget, som vi behandlede dengang, drejede sig heller ikke om selve problemet ligbrænding eller

jordfæstelse, og det gør det forslag, som vi nu behandler, jo heller ikke, men det drejer sig om, hvordan man i levende live har at forholde sig med henblik på det, der er tilbage, når hjertet har indstillet sin virksomhed. I den lov, vi har i dag, står der, at man kan give udtryk for ønsket om, hvad der skal ske med en, skriftligt eller mundtligt eller ved at indmelde sig i en ligbrændingsforening, men hvis vedkommende intet har foretaget sig, vil han være at jordfæste, som sæd og skik har været her i landet i mange hundrede år.

Nu er der sagt, at dette lovforslag betyder en fuldstændig ændring af den gældende lov. Det synes jeg ikke er rigtigt. Her er tale om en udvidelse af den nugældende lov; den enkelte kan endnu bestemme, hvad der skal ske med hans jordiske levninger. Det nye i lovforslaget er, at hvis en person ikke i levende live har bestemt, hvad der skal ske, da kan de nærmeststående slægtninge tage bestemmelse derom, dog således — og det lægger jeg stor vægt på —, at er det en familiekreds, en børneflokk, der skal tage bestemmelsen, da skal de alle være enige om den beslutning, de tager med hensyn til den dødes legeme.

Det, man egentlig vil med dette lovforslag, er vel dybest set at bringe folk til at tage bestemmelsen i levende live, og der kan man rejse det spørgsmål: Er det da rigtigt at gøre det? Jeg har set, som det også nu blev nævnt, at man har spurgt biskopperne her i landet om deres stilling til lovforslaget, og indenfor kredsen af biskopper er man ikke ganske enig. Hvis man nu ikke har lejlighed til at spørge disse højtstående gejstlige, kan man efter min mening nøjes med at tale med venner og bekendte og naboer om spørgsmålet, og spørger man dem, får man også i nogle tilfælde svar. Nogle svarer, at den sag er klar; de har taget deres beslutning og foretaget, hvad der skal foretages, for at deres ønske kan blive opfyldt, hvad enten de nu vælger det ene eller det andet; de har givet det behørigt udtryk. Men flertallet vil svare, at det er dem i og for sig ligegyldigt, hvad der sker med deres legeme, med resterne, når de er døde; det har de ikke taget nogen beslutning om, og hvis man spørger dem, om de da ikke kunne tænke sig nu at tage en beslutning, vil man få at se, at det vil mennesker nødig; de vil ikke gerne tale om død og tilintetgørelse. Derfor spørger jeg igen: Er det helt rigtigt, at man igennem en lovgivning som denne prøver at få dem til at gøre det?

Nu må man jo ikke glemme, at om en år-række, kortere eller længere, er det måske